



Socijaldemokrate  
Crne Gore

Broj: 270-22/VI

Podgorica, 27.5.2022. godine



CRNA GORA  
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	27. 5	20 22	GOD.
1 KLASIFIKACIONI BROJ:	26-1/22-2		
VEZA:			
EPA:	481 XVIII		
SKRAĆENICA:			PRILOG:

### SKUPŠTINA CRNE GORE

Na osnovu člana 93 stav 1 Ustava Crne Gore, i odredbi člana 130 i 131 Poslovnika Skupštine Crne Gore, podnosimo **PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU**, radi stavljanja u skupštinsku proceduru.

Poslanici:

dr Damir Šehović

mr Boris Mugoša

Ivan Brajović

Predstavnik predlagača je dr Damir Šehović.

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU

Član 1

U članu 109 Zakona o visokom obrazovanju, stav 2 briše se.

Poslije stava 1 dodaju se tri nova stava koja glase:

“Kriterijume, način, uslove i visinu naknade za ostvarivanje prava iz stava 1 tač. 1, 2, 3 i 4 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Visina studentskog kredita određuje se u iznosu koji ne može biti niži od 15% minimalne zarade u Crnoj Gori.

Visina stipendije za najbolje studente određuje se u iznosu koji ne može biti niži od 30% minimalne zarade u Crnoj Gori.“

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

## I. Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

## II. Razlozi za donošenje zakona

U skladu sa važećim propisima, iznos studentskih kredita i stipendija namijenjenih našim studentima, godinama se nije mijenjao. Taj iznos se kreće od 37 do 54 eura za kredite, i 87 eura za stipendije. Imajući u vidu povećanje minimalne zarade u Crnoj Gori, kao i drastični rast namirnica i mnogih dobara i usluga, što se odrazilo i na troškove života, mišljenja smo da je neophodno korigovati Zakon o visokom obrazovanju i na taj način poboljšati životni standard studenata.

Naime, sistemi naknada za studente od velikog su značaja u čitavom svijetu, i imaju uticaj i na, između ostalog, završetak studija, ali i podsticanje upisa na visokoškolske ustanove, posebno za studente slabijeg imovinskog stanja, ili pak one koji studiraju van mjesta stanovanja. U situaciji ekstremnog rasta životnih troškova, kada je sa već povećanom prosječnom platom, gotovo neizvodljivo podmiriti sve mjesečne potrebe, te u situaciji u kojoj minimalna plata, koja dakle služi za podmirivanje elementarnih potreba, iznosi 450 eura, jasno je da iznos od 37 do 54 eura za kredite, koji pokriva najveći broj studenata, nije ni približno zadovoljavajući. Isto važi i za stipendije, koje su rezervisane za studente sa najboljim akademskim uspjehom.

Napominjemo da sve evropske zemlje imaju mehanizme finansijske podrške studentima, i to najmanje jedna: stipendije u smislu bespovratne finansijske podrške i ili krediti, u smislu finansijske pomoći koja se otplaćuje, ali dio troškova snosi i država. Najniži iznosi finansijske podrške studentima evropskih zemalja često su dvostruko i veći od iznosa koje Crna Gora opredjeljuje za kredite i stipendije. Primjera radi, godišnji iznos za stipendije u Danskoj, Njemačkoj, Austriji ili Finskoj premašuje 5000 eura, što znači i preko 400 eura mjesečno, a u velikom dijelu ostalih zemalja najčešći iznosi su između 3000 i 5000 eura godišnje, dok iznosi kredita variraju. Čak i kad se uzme u obzir razlika u prosječnoj plati između pomenutih država i Crne Gore, ostaje činjenica da su trenutni iznosi više nego nezadovoljavajući, čak i za crnogorske uslove. Podsjetićemo još jednom da su visokoškolci nakon studija zbog programa "Evropa sad" već diskriminisani i da primaju manje naknade.

Pojedine zemlje su razradile i šemu podrške koja uključuje finansijsku podršku za porodice studenata, u vidu poreskih olakšica ili porodičnog dodatka. Poreske olakšice postoje u čak 22 evropska sistema, dok u nekima postoje i porodični dodaci, a u drugima olakšice za pojedine ili sve studente sa primanjima (Belgija, Češka, Irska, Francuska, Italija, Letonija, Litvanija, Holandija, Slovenija i Lihtenštajn), što je skupa još jedan pokazatelj značaja ovakvih vidova podrške studentskoj populaciji.

Napominjemo i da je samo u studentskim domovima smješteno preko 2000 studenata, koji dakle studiraju van mjesta stanovanja, čemu treba dodati i nemali broj studenata koji za te potrebe uzimaju u zakup stambene jedinice. Svakako da, i pored ove studentske grupacije, koja ima značajne dodatne troškove, valja uzeti u

obzir i one studente koji nemaju troškove te vrste, ali u svojim domaćinstvima imaju značajne prohtjeve i obaveze, koje najčešće ne mogu ispunjavati traženjem zaposlenja, budući da obrazovni sistem Crne Gore podrazumijeva konstantno prisustvo predavanjima i periodične provjere znanja kroz tzv. kolokvijume.

Stopa visokoobrazovanih, prema posljednjem popisu iznosila je manje od 20%, i mada se očekuje da je taj broj do sada značajno porastao, to je i dalje niže od evropskih standarda, dok je, istovremeno, stopa napuštanja fakulteta izrazito visoka. S tim u vezi, povećanje naknada može djelovati podsticajno, ali ga treba sagledavati i u kontekstu brige o izuzetno velikoj populaciji, na koju se pritom računa kao vodeću, u godinama koje dolaze.

Dakle, izmjenom Zakona, odnosno člana 109 i preciziranjem iznosa kredita i stipendije koji će pratiti minimalnu zaradu u Crnoj Gori, pokazujemo da nema diskriminacije u Crnoj Gori i da mislimo na naše studente. Cilj dodjele kredita i stipendija je da budući visokoškolci od ovog iznosa imaju realnu pomoć u pokrivanju troškova smještaja i ishrane, kao i da oni najbolji imaju dodatni podsticaj. Država mora, u okviru svojih mogućnosti, stati iza studenata od kojih očekuje visok kvalitet znanja i spremnosti da sutra vodi državu, a to svakako nije trenutna, više nego simbolična pomoć.

### **III. Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama**

Ne postoje primarni i sekundarni izvori prava EU sa kojim bi se predlog zakona mogao uporediti i vršiti njegovo usklađivanje.

### **IV. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta**

Član 1 - Ovim članom se definišu minimalni iznosi studentskih kredita i stipendija.

Član 2 - Ovim članom se predlaže stupanje na snagu navedenog zakonskog rješenja.

### **V. Procjena finansijskih sredstva za sprovođenje zakona**

Za sprovođenje ovog zakona do kraja ove godine je potrebno obezbijediti oko milion eura dodatnih sredstva.